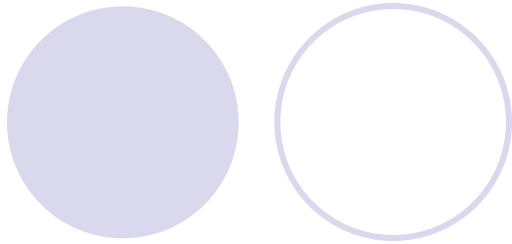

Základy speciální pedagogiky 1

PhDr. Pavla Pitnerová, Ph.D.

32695@mail.muni.cz

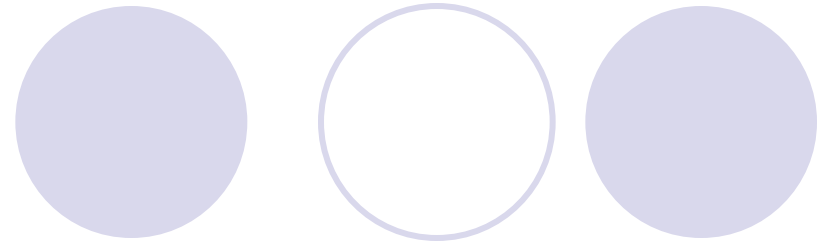
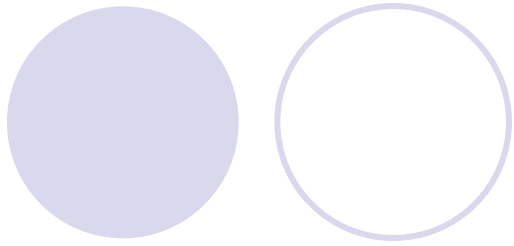

**BARTOŇOVÁ, M.,
VÍTKOVÁ, M.**

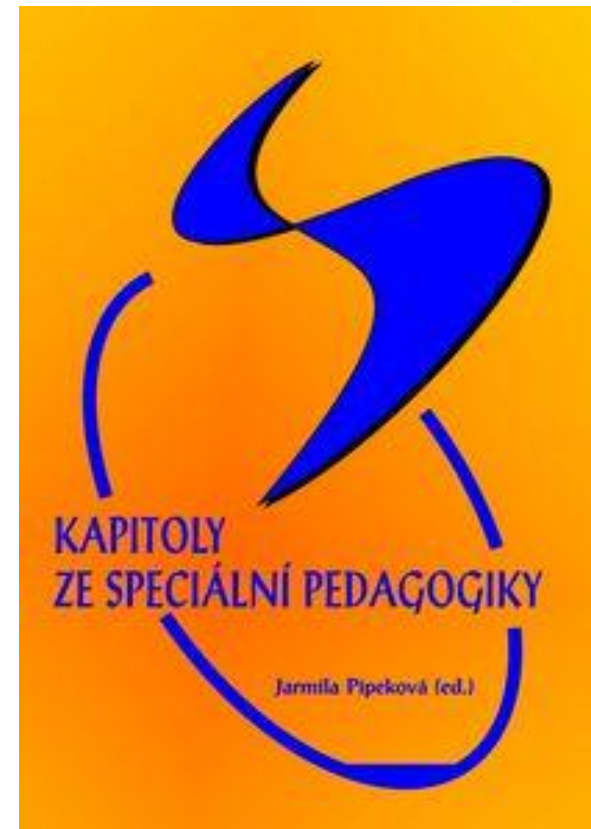
Strategie ve vzdělávání
žáků se speciálními
vzdělávacími potřebami a
specifické poruchy učení.

1. vydání. Brno: Paido, 2007, 159 s.
ISBN 978-80-7315-140-9.

- **PIPEKOVÁ, J. (ed.)**
- ***Kapitoly ze speciální pedagogiky.***
- Brno: Paido, 2010.
3. přepr. a rozšíř. vyd.
- ISBN 978-80-7315-198-0.

Speciální pedagogika

- je orientována na výchovu a vzdělávání, na pracovní a společenské možnosti zdravotně a sociálně znevýhodněných osob.
- V současné době se používají termíny jedinec s postižením, v období školního vzdělávání se můžeme setkat s termínem „**žák se speciálními vzdělávacími potřebami**“.
- Jedinec, který z důvodu znevýhodnění vyžaduje při vzdělávání speciálně pedagogický přístup, podporu při pracovním a společenské uplatnění.

Předmět

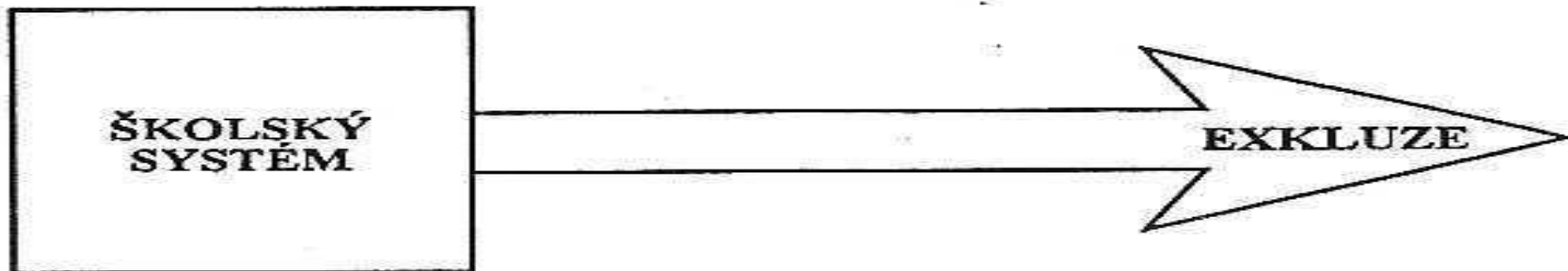

- Předmětem péče SP je zdravotně, eventuálně sociálně znevýhodněná osoba, která potřebuje podporu v oblasti výchovy, vzdělávání, při pracovním a společenském uplatnění.

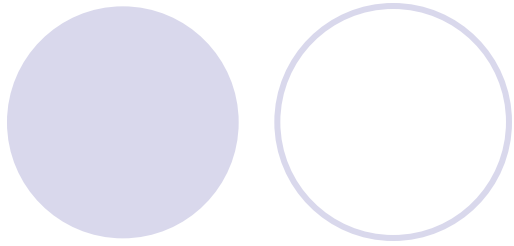
Cíl

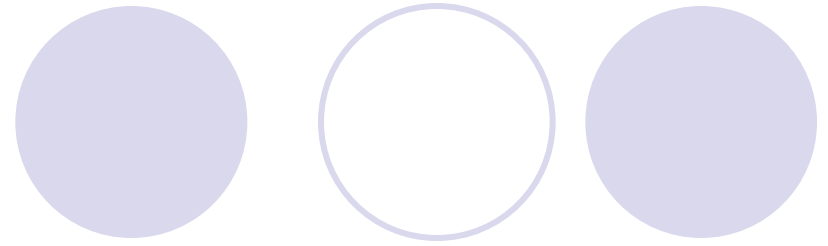
- Cílem SP je **maximální rozvoj osobnosti** postiženého nebo znevýhodněného jedince a dosažení maximálního stupně **socializace.**

Spec. ped. vývojové fáze

Inkluze

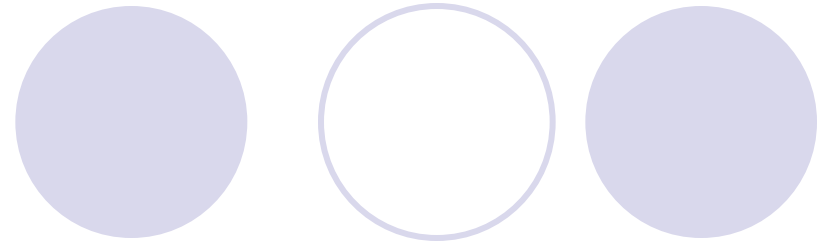
Integrace

Změny ve speciálním vzdělávání

- **Dříve – speciální školy** pro žáky s tělesným, smyslovým, mentálním postižením
- **Nyní – žák se speciálními vzdělávacími potřebami**
 - Postižení těžké 3%
 - Středně těžké 17%
 - Lehké postižení 80%
- **Hlavní výchovně vzdělávací proud (mainstream)**

Samostudium

- modely integrace
- organizační formy společného vyučování
- podpůrné systémy, projekty

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

- žáci se zdravotním postižením
- žáci se zdravotním znevýhodněním
- žáci se sociálním znevýhodněním
- žáci nadaní a mimořádně nadaní

Žáci se zdravotním postižením

Za žáky se **zdravotním postižením** se považují žáci:

- s tělesným postižením
- se zrakovým postižením
- se sluchovým postižením
- s mentálním postižením
- s autismem
- s vadami řeči
- se souběžným postižením více vadami
- se specifickými poruchami učení nebo chování

Žáci se zdravotním znevýhodněním

Za žáky se zdravotním znevýhodněním se považují žáci:

- zdravotně oslabení
- dlouhodobě nemocní
- s lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování

Klasifikace speciální pedagogiky

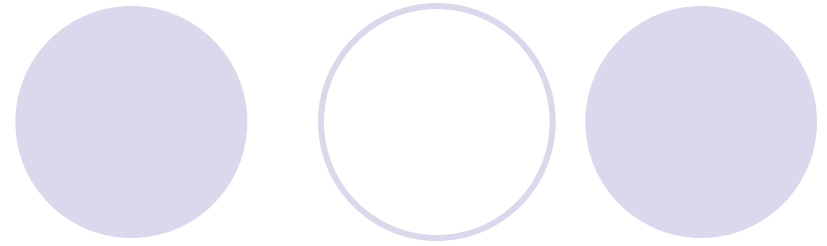
- psychopedie
- somatopedie
- logopedie
- surdopedie
- oftalmopedie
- etopedie
- edukace jedinců s kombinovaným postižením více vadami
- specifické poruchy učení nebo chování

Školní integrace

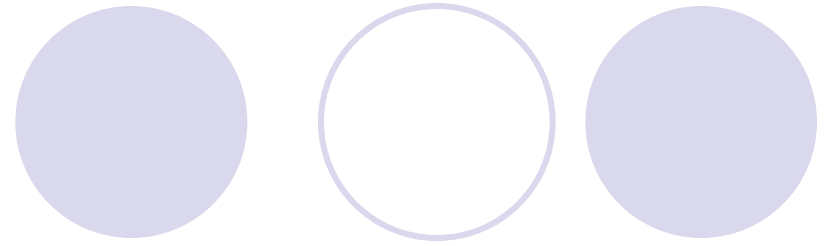
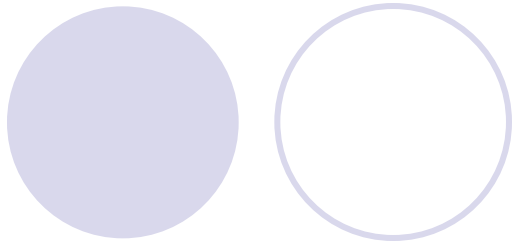

- snaha o společnou edukaci postižených a nepostižených žáků
- „snaha poskytnout v různých formách **výchovu a vzdělání jedincům se speciálními vzdělávacími potřebami** v co možná nejméně restriktivním prostředí, které optimálně odpovídá jejich potřebám“

Školní integrace

- Předpokládá změněné chápání postižení.
- Méně se vychází z **kategorie postižení** vztažených k jedinci (medicínská diagnóza)
⇒
- více se vychází ze **speciálních vzdělávacích potřeb žáka**, k nimž se má poskytovat **individuální nabídka podpory**

- individuální integrace
- skupinová integrace
- podpůrné služby

Legislativa – samostudium

- Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – **Bílá kniha** (2001)
- **Školský zákon** – Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném vzdělávání
- **Vyhláška č. 72/2005**, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních
- **Vyhláška č. 73/2005**, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a studentů mimořádně nadaných
- **RVP, ŠVP**

System pedagogicko- psychologického poradenství

- **Školní poradenská pracoviště**
- **Specializovaná poradenská zařízení**

Školní poradenská pracoviště

- **Výchovní poradci**
- **Školní psychologové**
- **Školní speciální pedagogové**
- **Školní metodici prevence**

Specializovaná poradenská zařízení

- **Pedagogicko-psychologické poradny (PPP)**
- **Speciálně pedagogická centra (SPC)**
- **Střediska výchovné péče (SVP)**
- **Institut pedagogicko-psychologického poradenství (IPPP)**

Standardní činnosti center

- **standardní činnosti společně**
- **standardní činnosti speciální**
 - centrum poskytující služby žákům s vadami řeči
 - se sluchovým postižením
 - se zrakovým postižením
 - s tělesným postižením
 - s mentálním postižením
 - s poruchami autistického spektra
 - žákům hluchoslepým
 - žákům s více vadami

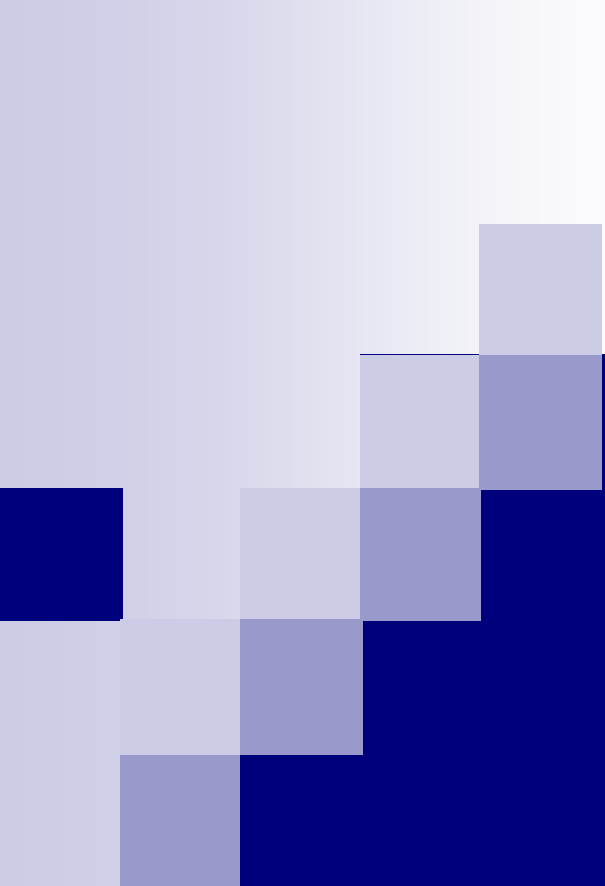
Střediska výchovné péče

SVP zajišťují prevenci a terapii sociálně patologických jevů u dětí a mládeže a poradenství v této oblasti

- **Aktivní depistáž problémových jedinců a skupin**

Institut pedagogicko- psychologického poradenství - IPPP

- **aktuální koncepční otázky**
- **tvorba poradenských koncepcí a legislativy**
- **koordinace poradenského systému**
- **další vzdělávání poradenských pracovníků**
- **přenos odborných informací**

Speciálně pedagogická diagnostika

PŘINOSILOVÁ, D.

Diagnostika ve speciální pedagogice.

Texty k distančnímu vzdělávání.

Brno: Paido. 2007

Speciálně pedagogická diagnostika

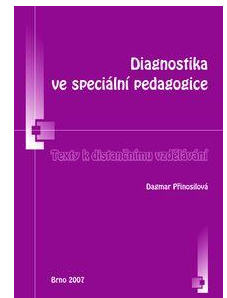
- **Cílem** je co nejdokonalejší poznání člověka s postižením, vadou nebo nějakým handicapem.

získání informací

- o osobnosti dotyčného jedince
- o jeho možnostech v oblasti vzdělavatelnosti a vychovatelnosti

Základní pojmy

- **Diagnostika** = poznávací proces
- poznání \Rightarrow **diagnóza**

Diagnostika

- **komplexní**, interdisciplinární (lékaři, psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci a další odborníci).
- Diagnostika v oblastech:
 - lékařství
 - speciální pedagogiky
 - psychologie
 - sociální

Diagnóza

- Podle druhu postižení

- Podle **etiologie**:
 - kauzální
 - symptomatickou

- Podle **časového sledu** provádění

- Podle **rozsahu sledovaných cílů**:
 - globální
 - parciální

Diferenciální diagnostika

- když zjištěné charakteristika dostatečně přesvědčivě nenaznačují, o kterou diagnózu by mohlo jít.

Úkoly speciálně pedagogické diagnostiky v jednotlivých obdobích vývoje

Z hlediska jednotlivých životních období se může diagnostika týkat:

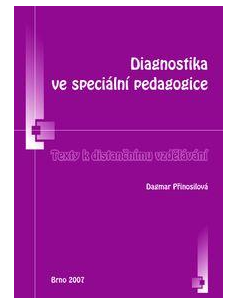
- raného a předškolního věku,
- období školní docházky včetně dospívání,
- dospělosti,
- stáří.

Hlavní oblasti diagnostiky ve SP

Diagnostika:

- motorických schopností a laterality
- rozumových schopností
- komunikačních schopností
- socializačního a citového vývoje

Diagnostické metody

metody obecné –sbírají údaje a základní data o vyšetřované osobě.

Patří sem:

- rodinná anamnéza (RA)**

- osobní anamnéza (OA)**

- katamnéza**

Diagnostické metody

- **metody speciální** – odborná vyšetření, mají zjistit druh a stupeň postižení.
 - pozorování
 - metody explorační
 - diagnostické zkoušky (ústní zkoušky, praktické zkoušky)
 - testové metody standardizované a nestandardizované,
 - rozhovor a hodnocení výsledků činnosti
 - kazuistika
 - přístrojové metody

Školní zralost

- Mezi základní diagnostické situace patří **hra, kresba, vyučování**.
- Během celého vyšetření je třeba dítě **pozorovat a sledovat jeho chování**.
- Výsledky je nutno **analyzovat** a slovně se o nich vyjádřit.